

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSSOR VI.

Az intézkedések.

A büntetés kiszabása. Mentés a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól.

A fiatalok számára vonatkozó külön rendelkezések

Büntetőjog I.

Igazságügyi igazgatási alapszak

1. Sorolja fel az intézkedések és a büntetések közös és eltérő jellemzőit!

Csemáné Várad Erika – Görgényi Ilona – Gula József – Jacsó Judit – Lévay Miklós – Sántha Ferenc: Magyar büntetőjog. Általános rész. Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 2015. továbbiakban: Tankönyv

Tankönyv 176-177. o.

Közös sajátosságok:

- *malum, joghátrány vagy joghátránnyal való fenyegetés,*
- *a nulla poena sine lege elv az intézkedéseknél is érvényesül,*
- *diszpozíciószerű cselekmény az alkalmazás előfeltétele,*
- *közös cél a társadalom védelme és a speciálprevenció,*
- *bíróság alkalmazza (kivéve megrovás, pártfogó felügyelet).*

Eltérő vonások:

- *jogi természet és tartalom: a büntetés tett- és bűnösség adekvát, arányos, megtorló reakció, az intézkedés megelőző védelmi reakció,*
- *büntetés csak bűncselekmény elkövetése miatt, büntethető elkövetővel szemben alkalmazható, intézkedés formálisan jogellenes, diszpozíciószerű cselekmény miatt is,*
- *a büntetések jellemzően határozott tartamúak, az intézkedések körében gyakoribb a tartam határozatlansága,*
- *büntetések esetén a generális és a speciális prevenció egyaránt cél, az intézkedéseknél a speciális prevenció hangsúlyos,*
- *a büntetésekhez kapcsolódhatnak a büntetett előlethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények, az intézkedés alkalmazása nem jelent büntetett előéletet.*

2. Csoportosítsa az intézkedéseket!

Tankönyv 201.o., 464-465. o, Btk. 63. § (2) bek., konzultáció

Természetes személlyel szemben alkalmazható intézkedések		Jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedések
Csak fiatalok elkövetőivel szemben	Felnőtt és fiatalok elkövetőivel szemben is	
<i>javítóintézeti nevelés</i>	<i>megrovás próbára bocsátás jóvátételi munka pártfogó felügyelet elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele elkobzás vagyonelkobzás kényszergyógykezelés</i>	<i>a jogi személy megszüntetése tevékenységének korlátozása pénzbírság</i>

Az alkalmazás célja, tartalma:

- nevelő jellegű intézkedések (megrovás, próbára bocsátás, javítóintézeti nevelés)
- nevelő és biztonsági jellegű intézkedések (pártfogó felügyelet)
- nevelő és reparációs jellegű intézkedések (jótételi munka)
- biztonsági jellegű intézkedések (elkobzás, elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele)
- vagyoni jellegű intézkedés (vagyonelkobzás)
- gyógyító jellegű intézkedés (kényszergyógykezelés)

Szabadságelvonással járó/nem járó intézkedések:

- szabadságelvonással járó intézkedések (kényszergyógykezelés)
- szabadságelvonással nem járó intézkedések (megrovás, próbára bocsátás, stb.)

Perszonális/tárgyi intézkedések:

- perszonális intézkedések (pl.: megrovás)
- tárgyi intézkedések (pl.: elkobzás)

Az intézkedés alkalmazására jogosult:

- ügyész (megrovás, pártfogó felügyelet)
- bíróság (valamennyi intézkedés)

Az intézkedés önálló vagy járulékos alkalmazása

- önállóan, büntetés helyett alkalmazható intézkedések (megrovás, próbára bocsátás, jótételi munka, kényszergyógykezelés)
- önállóan és büntetés vagy intézkedés mellett is alkalmazható intézkedések (elkobzás, vagyonelkobzás, elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele)
- büntetés, illetve intézkedés mellett alkalmazható intézkedés (pártfogó felügyelet)

3. Mikortól hatályos, mely törvény tartalmazza a jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedéseket?

Tankönyv 132. o.

A 2001. évi CIV. törvény és a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépése napján lépett hatályba (2004. május 1.)

4. Milyen intézkedéseket lehet a jogi személyekkel szemben alkalmazni?

2001. évi CIV. tv. 3. §

a jogi személy megszüntetése, tevékenységének korlátozása, pénzbírság

5. Mely hatóságok alkalmazhatják, és mit fejez ki a megrovás alkalmazása?

Bíróság, ügyész;

Btk. 64.§ (2) A megrovással a hatóság a rosszallását fejezi ki, és az elkövetőt felhívja, hogy a jövőben tartózkodjék bűncselekmény elkövetésétől.

6. A pártfogó felügyelet elrendelésének kötelező és lehetséges esetkörei, valamint a magatartási szabályok köre.

Btk. 69-71. §§, Tankönyv 184-188. o.

Elrendelhető:

- a) a feltételes ügyészi felfüggesztés tartamára,
- b) a feltételes szabadság tartamára,

- c) a próbára bocsátás próbaidejére,
 - d) a jóvátételi munka előírása mellett,
 - e) a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejére
- ha annak eredményes elteltéhez az elkövető rendszeres figyelemmel kísérése szükséges

Kötelező esetei:

- életfogytig tartó szabadságvesztésből való feltételes szabadságra bocsátás
- visszaeső feltételes szabadságra bocsátása, vagy szabadságvesztése végrehajtásának felfüggesztése
- fiatalkorú elkövető

Általános magatartási szabályok:

A pártfogolt általános magatartási szabályként köteles

- a jogszabályban és határozatban előírt magatartási szabályokat megtartani,
- a pártfogó felügyelővel rendszeres kapcsolatot tartani
- részére az ellenőrzéshez szükséges felvilágosítást megadni

Külön magatartási szabályok (Btk. 71.§ (1) – példálózó jellegű felsorolás)

7. Melyek minősülnek a Btk. alapján elkobzás alá eső dolognak?

Tankönyv 188-191. o.

- a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használt vagy arra szánt dolog
- ami a bűncselekmény elkövetése útján jött létre
- amelyre a bűncselekményt elkövették, vagy amit a bűncselekmény befejezését követően annak elszállítása céljából használtak
- amelynek birtoklása a közbiztonságot veszélyezteti, vagy jogszabályba ütközik
- sajtótermék, amelyben a bűncselekmény megvalósult

8. Melyek az elkobzás alkalmazásának akadályai?

Tankönyv 191-192.o.

- a jóhiszemű tulajdonos védelme
- az elkobzás elévülése
- vagyonelkobzás alkalmazása

9. Mely esetekben kell vagyonelkobzást elrendelni?

Tankönyv 192-196.o.

Vagyonelkobzást kell elrendelni:

- a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyonra, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett
- az ennek helyébe lépő vagyonra
- arra a vagyonra, amelyet a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételek biztosítása végett szolgáltatottak vagy arra szántak
- arra a vagyonra, amely az adott vagy ígért vagyoni előny tárgya volt
- arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő, a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett vagyonra is, amellyel más gazdagodott

Az ellenkező bizonyításáig vagyonelkobzás alá eső vagyonnak kell tekinteni, és vagyonelkobzást kell elrendelni arra a vagyonra, amelyet az elkövető

a) bünszervezetben való részvétele,

b) a kábítószer forgalomba hozatala, illetve az azzal való kereskedés elkövetésének,

c) az üzletszerűen vagy bünszövetségben elkövetett embercsempészés elkövetésének ideje alatt szerzett.

Az ellenkező bizonyításáig vagyonekobbzás alá eső vagyonnak kell tekinteni, és vagyonekobbzást kell elrendelni arra a vagyonra is, amelyet a 74/A § (2) bekezdésében felsorolt bűncselekmények elkövetője a büntetőeljárás megindítását megelőző öt évben szerzett, ha a vagyon, illetve az elkövető életvitele az igazolható jövedelmi viszonyaihoz, személyi körülményeihez képest különösen aránytalan.

10. Sorolja fel a kényszergyógykezelés alkalmazásának négy konjunktív feltételét!

Tankönyv 199-200.o

- 1. Az elkövető elműködésének kóros állapota miatt nem büntethető.*
- 2. Személy elleni erőszakos vagy közveszélyt okozó büntetendő cselekmény elkövetése.*
- 3. Bűnismétlés veszélye.*
- 4. Az elkövető büntethetősége esetén egy évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést kellene kiszabni.*

11. Melyek azok a tényezők, amelyeket a jogalkalmazónak a büntetés kiszabása során figyelembe kell vennie?

Btk. 80. § (1), BKv 56 és Tankönyv 203-209. o.

- 1. A büntetés célja*
- 2. A törvényben meghatározott keretek*
- 3. A bűncselekmény tárgyi súlya (=társadalomra veszélyessége)*
- 4. A bűnösség foka*
- 5. Az elkövető társadalomra veszélyessége*
- 6. Az egyéb enyhítő és súlyosító körülmények*

12. Mi a büntetés célja?

Btk. 79. § A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el.

13. Melyek a büntetés kiszabásának elvei?

Tankönyv 208-209. o.:

- a konkrét értékelés elve*
- a relatív értékelés elve*
- a minőségi értékelés elve*
- a kétszeres értékelés tilalma*
- a bűncselekmény törvényi tényálláson kívül eső következményeinek értékelése (akkor is értékelésre kerülhet, ha arra az elkövető szándéka nem terjedt ki)*

14. Az egyéb enyhítő és súlyosbító körülmények rendszere.

Konzultáció, BKv 56., Tankönyv 208-209. o.

15. A középértékes büntetés.

Btk. 80. § (2)

Határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele.

Általános eset: a büntetési tétel alsó határa + a felső és az alsó határ közötti különbség fele (pl. szexuális erőszak: 2-8 év; $2 + ((8-2)/2) = 2 + (6/2) = 2+3=5$ év)

Speciális eset: ha a Különös Részi büntetési tétel a tv. alapján emelendő, azt figyelembe kell venni (pl. többszörös visszaeső elkövető: a felső határ a felével emelkedik: szexuális erőszak: 8 év helyett $8 + (8/2) = 8+4=12$

Tehát: $2 + ((12-2)/2) = 2 + (10/2) = 2+5=7$ év

16. A halmazati büntetés főbb szabályai.

Konzultáció + Btk. 81. § Tankönyv 210-212. o.

Halmazati büntetés (Btk. 81. §):

Ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el, egy büntetést kell kiszabni a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények büntetési tételei közül a legsúlyosabbnak az alapulvételével.

DE! ha a cselekmények közül legalább kettőre **határozott idejű szabadságvesztést** rendel alkalmazni a törvény:

- a legsúlyosabb büntetési tétellel fenyegetett bűncselekményre előírt büntetési tételkeret felső határa a **felével emelkedik**
- de **nem érheti el** az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát
- **ÉS nem haladhatja meg a 25 évet**

Tehát: egy 3 és egy 5 évig terjedő szv-sel büntethető bcs. esetén:

$$5 + (5/2) = 5 + 2,5 = 7,5 \text{ ez } < 3 + 5, \text{ és } < 25.$$

DE egy 2 évi és 5 évi szv-sel fenyegető bcs. esetén: $7,5 > 2 + 5 \Rightarrow$ nem haladhatja meg a 7 évet

speciális szabály: („három csapás”) **Ennek a rendelkezésnek alaptörvény-ellenességét a 23/2014. (VII.15.) AB határozat kimondta és hatálybalépésére visszaható hatállyal megsemmisítette.**

ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül **legalább 3** különböző időpontokban elkövetett befejezett személy elleni erőszakos bűncselekmény (459.§ (1) 26. pontban meghatározott)

- a legsúlyosabb büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik
- ha meghaladná a 20 évet VAGY valamelyik életfogytig tartó szabadságvesztéssel is fenyegetett \Rightarrow életfogytig tartó szabadságvesztést **KELL** kiszabni

17. Az összbüntetés főbb szabályai.

Btk. 93-96. §, Tankönyv 213-215. o.

Alkalmazásának feltételei:

- az elkövetővel szemben több, jogerős ítélet van érvényben;
- az ítéleteket ugyanaz vagy különböző bíróság, de különböző eljárások során hozta meg;
- olyan bűncselekmények miatt, amelyek mindegyikét a legkorábban hozott ítélet kihirdetését megelőzően kerültek elkövetésre;
- az ítéletek mindegyike határozott ideig tartó, végrehajtandó szabadságvesztés-büntetésről rendelkezik;
- melyeket még nem hajtottak végre vagy folyamatosan hajtanak végre.

Az összbüntetés tartamát úgy kell meghatározni, mintha halmazati büntetést szabnának ki.

Az összbüntetés tartamának azonban el kell érnie a legsúlyosabb büntetésnek és a rövidebb büntetés vagy büntetések egyharmad részének összegeként számított tartamot, de nem haladhatja meg a büntetések együttes tartamát

Ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt, annak legkorábbi időpontját a legszigorúbb rendelkezés alapján kell meghatározni. Nem bocsátható feltételes szabadságra az elítélt az összbüntetésből, ha bármelyik szabadságvesztés esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége kizárt.

18. A büntetés enyhítésének fajtái és szabályai a hatályos Btk-ban

Tankönyv 209-210. o., Btk. 82. §

Általános szabálya: 82. § (1) A büntetési tételnél enyhébb büntetés szabható ki, ha annak legkisebb mértéke a büntetés kiszabásának elveire figyelemmel túl szigorú lenne.

Többfokozatú rendszer:

- egyfokú enyhítés
- kétfokú enyhítés
- korlátlan enyhítés

egyfokú enyhítés: (Btk. 82.§ (2) bek.)

ha a büntetési tétel alsó határa

- 10 évi szabadságvesztés – ehelyett legkevesebb 5 évi szabadságvesztés;
- 5 évi szabadságvesztés – ehelyett legkevesebb 2 évi szabadságvesztés;
- 2 évi szabadságvesztés – ehelyett legkevesebb 1 évi szabadságvesztés;
- 1 évi szabadságvesztés – ehelyett rövidebb tartamú szabadságvesztés, vagy szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés, illetve e büntetések egymás mellett is kiszabhatóak.

kétfokú enyhítés: (Btk. 82.§ (4) bek.)

lehetőség van egy újabb büntetési tételkerettel lejjebb lépni, DE

- csak kísérlet és bűnsegély esetén
- feltéve, ha az egyfokú enyhítés eredményeként meghatározott büntetés is túl szigorú lenne

korlátlan enyhítés (Btk. 82.§ (5) bek.)

- csak a Btk. kifejezett rendelkezése esetén [pl. Btk. Általános Rész: alkalmatlan kísérlet (Btk. 10. § (3)); Btk. Különös Rész: tartási kötelezettség elmulasztása (Btk. 212. § (3))]
- bármely büntetési nem legkisebb mértéke is kiszabható

19. Hasonlítsa össze a próbára bocsátást és a büntetés végrehajtásának felfüggesztését!

Tankönyv 432-434.o. és 219-221. o., Konzultáció

	Próbára bocsátás	A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése
Jogintézmény jellege	Intézkedés - a bíróság a bűncselekmény elkövetését, az elkövető büntetőjogi felelősségét megállapítja, de a büntetés kiszabását próbaidőre elhalasztja.	A feltételes elítélésnek a büntetés kiszabása során alkalmazható formája - a bíróság kiszabja a büntetést, de annak azonnali végrehajtásától meghatározott ideig eltekint
Alkalmazásának feltétele	<ul style="list-style-type: none"> • az elkövetett bűncselekmény vétség, vagy olyan büntett, melynek büntetési tétele a 3 évi szabadságvesztést nem haladja meg • ha alaposan feltehető, hogy a büntetés célja intézkedés alkalmazásával is elérhető 	<ul style="list-style-type: none"> • a 2 évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtása próbaidőre felfüggeszthető, • ha alaposan feltehető, hogy a büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető. • határozat tiltott átlépése, határozat megrongálása, határozattal kapcsolatos építési munkák akadályozása bűncselekmények esetén az öt évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtása próbaidőre felfüggeszthető. (2015. szept. 15-től hatályos!)
Alkalmazását kizáró okok	<p>Nem bocsátható próbára</p> <ul style="list-style-type: none"> • a visszaeső, • aki a bcs-t bünszervezetben követte el, • aki a szándékos bcs-t végrehajtandó szv-re ítéltése után, a végrehajtás befejezése előtt követte el, • aki a szándékos bcs-t a szv 	<p>A szv. végrehajtása nem függeszthető fel, ha az elkövető</p> <ul style="list-style-type: none"> • többszörös visszaeső, • a bcs-t bünszervezetben követte el, • a szándékos bcs-t a szv. végrehajtásának befejezése előtt • vagy felfüggesztésének próbaideje alatt

	<i>felfüggesztésének próbaideje alatt követte el.</i>	<i>követte el.</i>
<i>Próbaidő tartama</i>	<i>1 évtől 3 évig terjedhet</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>1 évtől 5 évig terjedhet, de a kiszabott szv-nél rövidebb nem lehet</i> • <i>határozár tiltott átlépése, a határozár megrongálása, valamint a határozárral kapcsolatos építési munka akadályozása esetén a próbaidő tartama 2 évtől 10 évig terjedhet, de nem lehet rövidebb az ezen bűncselekmények miatt kiszabott kiutasítás tartamánál. (2015. szept. 15-től hatályos!)</i>
<i>A próbaidő „eredményes” leteltének jogkövetkezménye</i>	<i>az elkövető büntethetősége megszűnik</i>	<i>a kiszabott szv. végrehajthatósága megszűnik</i>
<i>A próbaidő „sikertelenségének” feltételei és jogkövetkezménye</i>	<i>A p.b.-t meg kell szüntetni, és büntetést kell kiszabni, ha</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt – akár a próbaidő eltelte után – elítélik, vagy</i> • <i>a próbára bocsátás előtt elkövetett bűncselekmény miatt a próbaidő alatt elítélik</i> • <i>a próbára bocsátott a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegi,</i> 	<i>A felfüggesztett szv-t végre kell hajtani, ha</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>kizáró ok ellenére rendelték el</i> • <i>az elkövetőt a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik,</i> • <i>ha a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegi</i>

20. A visszaeső, a különös visszaeső, a többszörös visszaeső és az erőszakos többszörös visszaeső fogalma.

Konzultáció és a Btk. 459. § (1) bek. 31., 31 a), 31. b) és 31. c) pontjai

Visszaeső

- *szándékos bűncselekményt követett el*
- *korábbi cselekménye is szándékos bűncselekmény volt*
- *emiatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, vagy a szabadságvesztés végrehajtását részben felfüggesztették*
- *a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb bűncselekmény elkövetéséig 3 év még nem telt el*

Különös visszaeső

- *visszaesés feltételei*
- +
- *mindkét alkalommal ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekményt követett el*

Többszörös visszaeső

- *visszaesés feltételei*
- +
- *előző alkalommal már mint visszaesőt ítélték végrehajtandó szabadságvesztésre*
- *az újabb szándékos bűncselekménye szabadságvesztéssel fenyegetett*

Erőszakos többszörös visszaeső

- *többszörös visszaesés feltételei*
- +
- *mindhárom alkalommal a Btk. 137. § 17. pontban meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekményt követett el*

21. Büntetőjogi szigorító jogkövetkezmények a különös és többszörös visszaesőkkel szemben
Konzultáció, Tankönyv 216-219. o.

Különös visszaesők esetében alkalmazható jogkövetkezmények:

- a büntetési tételkeret felső határa a felével emelkedik, de nem haladhatja meg a 25 évet
- a büntetés csak különös méltánylást érdemlő esetben enyhíthető
- a vétség miatt kiszabott szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani
- a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés 3/4 részének kitöltését követő nap
- a pártfogó felügyelet elrendelése esetükben kötelező
- próbára nem bocsátható, jóvátételi munka nem alkalmazható vele szemben
- a tevékeny megbánás alkalmazására nincs lehetőség

Többszörös visszaesők esetében alkalmazható jogkövetkezmények:

- a büntetési tételkeret felső határa a felével emelkedik, de nem haladhatja meg a 25 évet
- a büntetés csak különös méltánylást érdemlő esetben enyhíthető
- a vétség miatt kiszabott szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani
- a 2 évi vagy annál hosszabb tartamú szabadságvesztést fegyházban kell végrehajtani
- a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés 3/4 részének kitöltését követő nap
- nem bocsátható feltételes szabadságra, ha a szv-t fegyház fokozatban kell végrehajtani
- különös méltánylást érdemlő esetben sem bocsátható feltételes szabadságra a büntetés felének letöltése után
- a pártfogó felügyelet elrendelése esetükben kötelező
- próbára nem bocsátható, jóvátételi munka nem alkalmazható vele szemben
- nem függeszthető fel a szabadságvesztés büntetés végrehajtása
- a tevékeny megbánás alkalmazására nincs lehetőség

22. Büntetőjogi szigorító jogkövetkezmények az erőszakos többszörös visszaesőkkel szemben.

Konzultáció, Tankönyv 218. o.

- a büntetési tételkeret felső határa a kétszeresére emelkedik; ha a 20 évet így meghaladja, vagy a bcs. életfogytig tartó szv-sel is büntethető => életfogytig tartó szv.-t KELL kiszabni
 - a vétség miatt kiszabott szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani
 - a 2 évi vagy annál hosszabb tartamú szabadságvesztést fegyházban kell végrehajtani
- KIZÁRT** az esetükben
- a próbára bocsátás,
 - a feltételes szabadságra bocsátás alkalmazása,
 - a szabadságvesztés felfüggesztése,
 - a büntetés enyhítése még különös méltánylást érdemlő esetben is (kiv. korlátlan enyhítés)
 - a legfeljebb három évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény esetén szabadságvesztés helyett egy vagy több más büntetést kiszabásának lehetősége
 - a tevékeny megbánás alkalmazása

23. Büntetőjogi szigorító jogkövetkezmények a bűnszervezetben történő elkövetés esetén.

Konzultáció, Tankönyv 215-216. o., Btk. 91. §

- a büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik (DE max. 25 év)
- kitiltás alkalmazható
- a büntetés végrehajtása nem függeszthető fel
- próbára nem bocsátható
- jóvátételi munka nem írható elő
- feltételes szabadságra nem bocsátható
- fegyházban kell végrehajtani a szabadságvesztést, ha két évi vagy ennél hosszabb tartamú
- vagyonekobzást kell alkalmazni arra a vagyonra, amelyet az elkövető a bűnszervezetben való részvétele idején szerzett (kiv, aminek törvényes eredetét bizonyítani tudja)
- az elkobzástól méltányosságból nem lehet eltekinteni
- ha méltatlanság miatt a foglalkozása gyakorlásától végleges hatállyal eltiltották, ez alól nem mentesíthető

24. A mentesítés hatálya és a büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli mentesítés (rehabilitáció) módjai, formái.

Konzultáció, Tankönyv 224-229. o., Btk. 97-104. §§-ok

A mentesítés célja, hogy az elítélt azon hátrányos következmények alól mentesüljön, amelyeket jogszabály fűz az elítéléshez. (A büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezmények alól mentesülhet pl. lehetővé válik adott munkakör gyakorlása, tisztség betöltése; de a büntetőjogon belüliek nem esnek e jogintézmény hatálya alá.)

A mentesítés módjai, formái:

MENTESÍTÉS	törvényi	bírósági	kegyelmi
Döntésre jogosult	automatikus	csak kérelemre; bíróság különleges eljárásban	csak kérelemre köztársasági elnök
Elítélti kör	teljes	Btk. által meghatározott	teljes
Feltételrendszer	konkrét büntetés meghatározott idő	meghatározott idő ha arra érdemes	-

25. Ki minősül fiatalkorúnak a Btk. szerint?

Btk. 105. § (1) Fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizenkettedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat nem.

26. Hogyan jelenik meg a fiatalkorúakra vonatkozó büntetőjogi szabályozásban a „más elbánás elve”?

Btk. 106. §,

speciális büntetési cél: a fiatalkorúval szemben alkalmazott szankció célja elsősorban az, hogy a fiatalkorú helyes irányba fejlődjön, és a társadalom hasznos tagjává váljon, erre tekintettel az intézkedés vagy büntetés megválasztásakor a fiatalkorú nevelését és védelmét kell szem előtt tartani.

- fiatalkorúval szemben büntetést akkor kell kiszabni, ha intézkedés alkalmazása nem célravezető (azzal szemben, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizennegyedik életévét nem töltötte be, csak intézkedés alkalmazható)

- *fiatalkorúval szemben szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazni vagy szabadságelvonással járó büntetést kiszabni csak akkor lehet, ha az intézkedés vagy a büntetés célja más módon nem érhető el.*

A fiatalkorúval szembeni eljárásban a szankció kiválasztását illetően a követendő sorrend:

- 1. szabadságelvonással nem járó intézkedés (pl. próbára bocsátás),*
- 2. szabadságelvonással nem járó büntetés (pl. pénzbüntetés),*
- 3. szabadságelvonással járó intézkedés (javítóintézeti nevelés),*
- 4. szabadságelvonással járó büntetés (végrehajtandó szabadságvesztés).*

27. *A csak fiatalkorú bűnelkövetővel szemben elrendelhető javítóintézeti nevelés törvényi jellemzői. Btk. 120-122. §§ és a konzultáción elhangzottak; Tankönyv 239-241.*

A javítóintézeti nevelés szabadságelvonással járó intézkedés. Bármilyen bűncselekmény elkövetése esetén sor kerülhet elrendelésére (de nem rendelhető el azzal szemben, aki az ítélethozatalkor a 20. életévét már betöltötte)

A bíróságnak mérlegelnie kell, hogy szükséges-e a fiatalkorú eredményes nevelése érdekében a környezetéből való kiemelése és emiatt intézeti elhelyezése.

A javítóintézeti nevelés tartama: 1-4 év lehet.

Javítóintézetből való ideiglenes elbocsátás együttes feltételei:

- *a javítóintézeti nevelés fele részének letöltése*
- *alaposan feltehető, hogy az intézkedés célja a továbbiakban az intézeten kívül, pártfogó felügyelő irányításával is elérhető,*
- *legalább egy év eltöltése a javítóintézetben.*

Az ideiglenes elbocsátás minimális tartama egy év.

Megszüntetésének kötelező esete, ha a fiatalkorút szabadságvesztésre ítélik, vagy vele szemben javítóintézeti nevelést rendelnek el.

Ha a fiatalkorúval szemben más büntetést szabnak ki, vagy más intézkedést alkalmaznak, a bíróság az ideiglenes elbocsátást megszüntetheti.